

שיר השירים (37)

יִנָּחֵי תַמְתִּי (ה. ב)

אמרו חז"ל (שהש"ר ה.ב) תאומתי, כביכול לא אני גדולה ממנה לא היא גדולה ממני. לימוד תורה הוא כביכול נישואין של עם ישראל עם הקב"ה. כאשר אשה נישאת לבעלה היא מקבלת את השם של בעלה. כאשר אסתר המלכה נישאה לאחשורוש היא נעשתה ברגע אחת מלכה על מאה עשרים ושבע מדינות. כאשר לומד התורה מתקשר עם הקב"ה, יש לו כביכול את הכח של הקב"ה! אך כדי שהאדם יהיה מרכבה לדבר ה', כדי ללמוד בנשיקה פה אל פה הוא צריך להתנתק מכל המפריעים. שחלילה לא ינדוף ריח רע מהפה.

הגדה של פסח "תפארת שמשון" רב פינקוס זצ"ל

אֲנִי יְשֻנָּה וְלִפִּי עֵר (ה.ב)

ואמרו חז"ל (שמן קרבה ב.ה): "אני ישנה מן המצוות, ולבי ער לעשותן". מכאן נוכל ללמוד כיצד צריכה להיראות שינה של יהודי. יש לך אדם שבשעה שהוא ישן אינו חש לאף דבר כלל, ואף שישן כבר שבע או שמונה שעות, ובא חבירו בבוקר וצועק לו: "ענק"ל הגיע זמן קריאת שמע, נדמה הדבר כאילו מדבר אל הקיר, ולא כך צריך להיות, ומעלת האדם בהיותו "אני ישנה וְלִפִּי עֵר" להקב"ה, שחילחשו על אוזנו שדבר מצוה לפניו, יתעורר תיכף, כדרך שיאמרו לו: דליקה אחזה בבית. וידוע הסיפור במן הגרי"ז זצ"ל, שלאחר זמן ארוך שלא באה תנומה לעפעפיו, ובנוסף לזאת גם חולה היה בערוב ימיו, כשנשכב לישון התעורר לו ספק האם יתחייב בברכת התורה לאחר שיקום משנתו, שהיתה שינת היום, ועם כל העייפות הנוראה שהיתה בו לא הצליח להירדם. עד שבנו, שהבחין בדבר, שאלו לפשר טרדתו, ומשהשיח לו ספקו, ענה לו בנו כי הגרעק"א פוסק בכה"ג שחייב בברכה לכו"ע ואין חשש, ואף המשנ"ב מביאו להלכה, ועדיין לא נחה דעתו וביקשו שיפתח המשנ"ב ויקרא לפניו פסקו של הגרעק"א. ומסוף המעשה נלמד את גודל עייפותו שהיה בה, ועם כל זה לא נרדם עד שהקריאו לפניו את ההלכה, וברגע שגמר להקריא את פסק המ"ב מספר בנו באותו שניה ממש עצם עיניו ונרדם! הנה כי כן זהו המטריד את עם ישראל, וקיום התורה ומצוות זה הדבר היחיד שמדיר שינה מעיניהם, לא דבר זולתו.

הגדה של פסח "הגדת ר' שלום" (שברון זצ"ל)

פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חִמַּק עָבַר נִפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְרוֹ
בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קָרָאתִיו וְלֹא עָנֵנִי (ה.ו)

זכות גדולה נזקפת לאדם שזכה לפתוח את לבו הנעול לכבוד השכינה הקדושה שתבוא לשכון בגבולו שהרי

כל יהודי הוא בבחינת בית משכן לה'. אלא שהחטאים והעוונות הם הגורמים לסילוק השכינה מקרבם, וכשהוא סר מן הדרך הרעה וחוזר בתשובה מיד המנעול נשבר, והדלת נפתחת וכבר מתאווה הקב"ה לשכון בתוכו. ואומרת כנסת ישראל, די בפתח קטן וזעיר שאעשה לכבוד ה' יתברך וכבר דרך אותו הפתח "וְדוֹדִי חִמַּק עָבַר" ונכנס לשכון כבוד בתוכי כדי להשרות שכינתו בקרבי. ויש כאלו הזוכים לחזור בתשובה שלמה והם מלאי ערגה וכיסופין להתקרב לבורא יתברך, עד כלות הנפש ממש בבחינת "נִפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְרוֹ", כי מגודל השתוקקותם אל קרבת ה' ומרוב המתיקות והעונג שיש להם בדבוקתם עם השכינה, נשמתם נעתקת מגופם העכור. וכל כך גדלה כמיהתם עד כדי כך דהם משתוקקים לראות במוחש את השכינה הקדושה. אולם אומר כנסת ישראל, למרבה הצער: "בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קָרָאתִיו וְלֹא עָנֵנִי", למרות שרצוני היה עז לראות את מלכי מגודל תשוקתי אליו, אולם אין בידי לראותו כי אין רשות לבשר ודם לראות את השכינה, וכמו שאמר: "כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי" (שמות לג. כ)

הגדה של פסח "שירת דוד"

פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חִמַּק עָבַר נִפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְרוֹ
בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קָרָאתִיו וְלֹא עָנֵנִי. מִצְאָתִי
הַשְׁמָרִים הַסְּבָבִים בְּעֵיר הַפּוֹנִי פָּצְעוּנִי נִשְׁאוּ אֶת רַגְלִי
מֵעֲלֵי שְׁמָרֵי הַחֲמוֹת (ה.ו.ז)

מנהג ישראל לקרוא בליל הסדר לאחר אמירת ההגדה, את שיר השירים בקול שמחה, וטעמים שונים נאמרו בדבר. הגאון רבי חנוך העניך קרלנשטיין, מצא טעם נוסף לכך, בשני הפסוקים שלפנינו, שלביאורו מתייחסים הם לליל הסדר שבחג הפסח: שהרי בפסח הוא לשון 'פה-סח', כי בחג זה ובליל הסדר בפרט יש בחינה של "גאולת הדיבור", וזה מה שנרמז בפסוק: שכלל ישראל אומרים להקב"ה: "פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי", וכמאמר חז"ל "דוֹדִי" זה הקב"ה, והיינו שאני פתחתי פי בתורה ובתפילה, ומכל מקום "דוֹדִי חִמַּק עָבַר", ואפילו כאשר "נִפְשִׁי יָצְאָה בְּדַבְרוֹ", בכל זאת "לֹא עָנֵנִי", ורק בליל הסדר של פסח, זמן "ליל שמורים", אזי "מִצְאָתִי הַשְׁמָרִים", ו"נִשְׁאוּ אֶת רַגְלִי מֵעֲלֵי", כלומר: שבלילה זה מורידים מעלינו את מ"ט שערי הטומאה באתערותא דלעילא, וממילא אין עלינו רדידים וקליפות, ואז "חולת אֶהְבֶּה אֲנִי", כי מתגלית פנימיות הנפש, ובעומק הנפש יש בכל יהודי רגשי אהבת ה', כפי שביארו רבותינו ז"ל, שאף שלא שייך לצוות על הרגשים, מכל מקום יש ציווי על אהבת ה', כי אהבה זו טמונה בכל לב יהודי, ואין צריך ליצור אותה אלא צריך

רק להסיר את המעטה החיצוני, וממילא יבער לבנו באהבת ה'.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

מדוע נשמתנו כבר אינה פורחת?

נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני (ה. 1)

בגמרא (שבת פח:) למדו שבכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה בזמן קבלת התורה, יצאה נשמתן של ישראל, שנאמר: "נפשי יצאה בדברו". אולם אם כך תמה ה'חתם סופר', איך נפרש את המשך הפסוק: "בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני"? אלא, הוא מבאר, כך מתאוננת כנסת ישראל בגלות: הן בשעת מתן תורה היתה דבקותנו בגופנו, וזו יצאה כדי לדבוק באור פני מלך חיים, כענין "משכני אחריו נרוצה", ואיך רחקנו עתה מדבקות עד "בקשתיהו ולא מצאתיהו, קראתיו ולא ענני"? והשאלה מהדהדת חדרי בטן!

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

הפונני פצעוני נשאו את רדידי מעלי שמרי החמות (ה. 10)
מובא ב"אוצר הידועות", מתשובת מהר"ם מרוטנבורג: מאחר שגמר אדם בדעתו למסור את נפשו על קידוש השם, מכאן ואילך כל מיתה שעושים לו אינו מרגיש כלל. וראיה מן המסורה: "הפונני פצעוני", וכן "הכוני בל חליתי" (משלי כג. לה), כלומר שאם אדם מוסר נפשו על קידוש ה', אזי אף על פי "הפונני פצעוני", לא היה כאב, "הכוני בל חליתי". ותדע שכך הוא שאין לך אדם בעולם שאם היה נוגע האש באבר קטן, שלא היה צועק, ואפילו אם יעלה בדעתו לעכב עצמו מלצעוק אינו יכול לעשות זאת. ואנו רואים קדושים, אנשים שנשרפו על קידוש ה', שאינם צועקים כלום!

הגדה של פסח "ומתוך האור"

שפתותיו שושנים נטפות מור עבר (ה. יג)

אמרו חז"ל: אמר גידל אמר רב: כל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מור, תכוונה, שנאמר: "שפתותיו שושנים נטפות מור עבר", אל תקרי מור עובר אלא מר עובר, אל תקרי שושנים אלא ששונים (שבת ל:), ופירש"י: נוטפות מור, מרירות, מחמת אימה. חכמי ישראל היו ענקים, אבל לא בזכות הגדלות שלהם הם זכו להיות מוסרי התורה, אלא רק משום שהם ביטלו את עצמם לגמרי בפני רבותיהם וישבו לפנייהם באימה וביראה. הנה רבא מוזכר כ-5700 פעמים בש"ס, ולעומת זאת אביי מוזכר רק כ-3100 פעמים. בכל מקום הלכתא כרבא חוץ מיע"ל קג"ם. א"כ, רבא הוא ראש הישיבה של הגמרא. מדוע דווקא רבא זכה לכך. חז"ל (יומא נג.) מספרים, שכאשר היה רבא נפטר מאת רבו רב יוסף, הוא היה הולך לאחוריו, למרות שרב יוסף היה סגי נהור, וכלל לא ראה איך רבא יוצא מלפניו, עד שהיו רגליו נתקלים בסף של הדלת ורגלו היתה זבה דם. כשסיפרו זאת לרב יוסף, אמר: יהי רצון שתהיה ראש הישיבה של

כל הכרך. כלומר, מה שרבא נהיה ראש ישיבה היה בזכות שמסר נפשו על כבוד התורה! כי אדם שמוסר את נפשו עד זוב דם עבור כבוד התורה, זה אדם אחר לגמרי. הגדה של פסח "תפארת שמשון" רב פינקוס זצ"ל

הלכה: ניקוי פליטר מזגן בשבת

האם מותר בשבת לנקות את הפליטר של המזגן שיש

בו אבק רב וחוסם את יציאת האוויר?

אם מנקה את הפליטר כיון שהמזגן עובד בקושי רב, יש איסור של 'מתקן מנא', כיון שבכך מתקן את המזגן ומשפר את פעולתו, וגם אם עושה זאת כשהמזגן עובד כראוי ואין זה מפריע להפעלתו יש איסור של בונה וסותר, כיון שהפליטר נמצא במסילה המחוברת לתקרה ואינו רגיל בתדירות להוציא משם, ולכן אסור לעשות זאת בשבת. ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: התגבר! להיפגע ולפול, כל אחד יכול

ספר "שמחלה"

חקירה: קרקע אינה נגזלת

אין בה אפילו איסור גזל, או שרק אינו קנויה לגזול אך יש בה איסור גזל. (קהילות יעקב בבא קמא לז)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הלבנת פנים

בני ביתו של רבי חיים מבריסק השגידו פעם באחד מן הנכנסים ויוצאים בבית, כשהוא משלשל לתוך כיסו את קופסת הטבק של רבי חיים. ביקשו לעכבו ולמשמש בכיסו, אך רבי חיים התנגד לכך בתוקף, והלה עזב את הבית באין מפריע. אחרי זאת אמר רבי חיים: אילו רק חשדתם בו, שמא לקח שמא לא לקח, היה מקום למשמש בכיסו. עכשיו שאתם יודעים בוודאות, כי הגניבה בכיסו, הרי יש בחיפוש זה משום הלבנת פנים בכוונה תחילה. ספר "חד וחלק" חלק ב (דף קצא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלמה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וים בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr